

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

JORDEMODERN TIDSKRIFT SEDAN 1888 ÅRGÅNG 126

TEMA PATIENTSÄKERHET

NOVEMBER NR 11 2013

04

18

26

TEMA PATIENTSÄKERHET NR 11 2013

- 04** Säker förlossningsvård
- 08** Patientsäkerhet
– konferens om teori och praktik
- 11** Inspektionen för vård och omsorg
- 12** Träning med fokus på patientsäkerhet
- 14** Fokusera på vad som får oss att göra rätt
- 16** Aktuell avhandling
Women's experiences and reactions when a fetal malformation is detected by ultrasound examination
- 18** Sexuell krigföring förstör vardagen i östra Kongo
- 22** Birth centers i Philadelphia och New York
- 26** En mänskligare förlossningsvård
- 28** Goda levnadsvanor
Hälsöarbete mot tobak och E-cigarett
- 32** Du kan amma här!
- 34** Ordförande har ordet
Barnmorskeförbundet är överallt
- 35** Medlemsmöten
- 36** Förbundsnytt
- 38** Insändare

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare & Förbundsordförande

Ingela Wiklund
Chefredaktör
 Margareta Rehn
 margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Redaktion

Maria Ekstrand Karin Reimegård
 Maria Sahlin Pernilla Ny
 Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Jordemodern

utkommer med 10 nummer per år

Prenumeration

förnyas årligen, 600 kronor

Annonsbokning

jordemodern@barnmorskeforbundet.se
 Tfn 08-10 70 88

Sista bokningdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
 114 27 Stockholm
 Tfn 08-10 70 88

E-mail kansli@barnmorskeforbundet.se

Webb www.barnmorskeforbundet.se

Manusgranskning

Birgita Klepke
Grafisk formgivning
 AB Huset Makalösa

Tryck

Åtta.45 Tryckeri AB

PM – för en trygg och säker vård?

Lagar, föreskrifter, riktlinjer och PM finns för att vården ska vara trygg och säker. Ordet promemoria (en eller ett PM) är latin och betyder "för minnet". PM är ett kortfattat dokument som utgör minnesanteckningar; numera oftast en sammanfattad redogörelse för ett avgränsat ämne. Promemoria är ett samlingsnamn för förslag, instruktioner, referat, rapporter, utredningar, skrivelser, yttranden, med mera. En PM kan vara löst utformade direktiv utfärdade av en ledare i en organisation. Förklaringen är hämtat från wikipedia.

OCH PM FINNS det gott om. Inom hälso- och sjukvården på respektive arbetsplats finns PM som stöd för minnet så att den vård som ges ska vara trygg och säker för patienten. Numera finns den mesta informationen samlad på ett intranät. Där finns allt så att alla på arbetsplatsen kan ta del av all information från vilken dator som helst. Hur många PM finns det då på en klinik? Hur många av dem känner personalen till? Hur många måste de känna till? Hur många använder de sig av i sitt arbete? Alla?

På en klinik i Stockholm fanns det nyligen över 120 aktuella PM för området obstetrik. Dessa handlar om allt möjligt som rör arbetet på ett stort sjukhus som vårdar friska likväl som sjuka gravida och födande kvinnor, nyblivna mammor och nyfödda barn.

NÄR JAG FRÅGADE hur många PM en nyanställd barnmorska behöver känna till, fick jag till svar att det inte är alla. En del PM handlar om handläggningen av vissa komplikationer och är riktade till läkare, men samtidigt är det ofta barnmorskor som sköter

och ansvarar för själva vården av kvinnan. Detsamma gäller en ovanlig akut situation, då det gäller att veta att det finns en PM med rekommendationer och instruktioner. När situationen inträffar finns knappast tid att söka efter information. En del PM beskriver ansvar och rutiner: vem-gör-vad. Enligt mitt sätt att tänka borde det vara viktigt för alla anställda att känna till vad det faktiskt finns PM om på arbetsplatsen. Eller är PM mer att betrakta som ett bibliotek, en uppslags- eller metodbok för den egna arbetsplatsen? Information att ha till hjälp om och när det behövs? Förslag och instruktioner – ett stöd för minnet.

Nyligen läste jag en diskussion om rutiner för att ge oxytocin post partum i en barnmorskegrupp på facebook. Där blev det uppenbart att även PM gällande något som i dag är vanligt – till och med rutin – kan se olika ut. För även denna "rutin" skiljer sig åt både vad gäller dosering och administrationssätt på olika kliniker runt om i landet.

Alla arbetsplatser har sina PM. En del har många. Kan det bli för många?

Barnmorskeförbundet är överallt

MYCKET HÄNDER INOM vården i Sverige just nu och barnmorskor som yrkeskår deltar glädjande nog aktivt i den utveckling som sker. Detta sker både via Svenska Barnmorskeförbundets strategiska arbete men också genom lokalföreningarnas arbete och spontant bildade aktionsgrupper som vill utveckla och förbättra vården. Under vissa perioder har förlossningsvården varit tongivande i medier, inte minst det senaste året med de kapacitets- och patientsäkerhetsproblem som finns i många av landets större regioner. Men det händer också mycket inom andra områden. Just nu planerar förbundet att tillsammans med SFOG genomföra en gemensam abortdag under 2014. På denna konferens kommer vi bland annat att diskutera abortgränsen, för- och nackdelar med samvetsklausul inom abortvården som innebär att personal – sjuksköterskor, barn-

Ingela Wiklund Förbundsordförande

morskor och läkare – som är motståndare till abort inte ska "tvingas" arbeta med abortvård och abortregister.

PÅ SOCIALSTYRELSEN PÅGÅR flera arbeten med nya nationella riktlinjer. De gäller bland annat gravida kvinnor med diabetes, minskade fosterrörelser och förhoppningsvis kommer Socialstyrelsen också ta ställning till rutinmässig provtagning från navelsträng på friska barn. I alla dessa grupper finns sakkunniga barnmorskor från vårt förbund.

Barnmorskor i chefsställning har ofta en svår roll inom hälso- och sjukvården. För att stärka denna grupp ordnar förbundet årliga chefkonferenser som en arena för att skapa nätverk och utveckla ledarskap.

När ni läser detta har förbundet haft ett ombudsmöte och en årlig konferens i Reproaktiv Hälsa. En ny styrelse har valts för de kommande 2–4 åren och som det ser ut nu (i början av oktober) kommer styrelsen bestå av fem nya och fyra "gamla" medlemmar. Nytt för i år är att valberedningen haft väldigt många nominerade för styrelsearbetet. Det är en enorm styrka för förbundet att det finns många medlemmar som är beredda att ta på sig ett styrelseuppdrag. När vi för något år sedan gjorde en lista över alla medlemmar som har ett uppdrag för förbundet bestod den listan av fler än 100 namn.

Det finns en stor fotbollsklubb vars slogan är "Vi är överallt". Jag skulle vilja säga att "barnmorskeförbundet är överallt". Tack vare kunniga och engagerade kollegor runt

om i landet har Svenska Barnmorskeförbundet inflytande över vården i vårt land. Detta arbete sker på alla möjliga nivåer, genom att barnmorskor deltar som sakkunniga i olika utredningar hos olika myndigheter, genom att vi forskar, genom lokalföreningarnas arbete, genom aktionsgrupper som påverkar lokala politiker, genom direkt kontakt med riksdagspolitiker och stadsråd

och inte minst genom att till vardags vara en professionell yrkesutövare som allmänheten har stor tillit till.

Jag vill passa på att tacka er alla för det ni gör som barnmorskor. Vi tillhör en gammal yrkeskår som finns därför att vi behövs och för att vi alltid har strävat efter att kontinuerligt utveckla yrket och den verksamhet i vilken vi verkar.

MEDLEMSMÖTEN

Östergötland

Tid: Onsdag 13 november klockan 18.30.

Plats: Kvinnohälsan, Klostergatan 11, Linköping.

Program: Medlemsmöte, program kommer att sändas ut via mail. Förtäring till självkostnadspris.

Anmälan: Senast 6 november till asa.hermansson@lio.se

Norrboten

Tid: Tisdag 26 november klockan 18.00.

Plats: Vårdförbundets lokaler i Luleå.

Program: Höstmöte med middag. Natacha Koivumaa, uroterapeut föreläser, information om inkontinensprodukter.

Anmälan: Senast 20/11 till: ingegerd.millebrand@ptj.se

Skaraborg

Tid: Torsdag 28 november klockan 18.30.

Plats: Ambulansstationen i Skövde.

Program: Höstmöte. Lansering av Skaraborgs barnmorskeförenings egen kabbok. Information från ombudsmötet samt konferens Reproaktiv Hälsa.

Bibliotekarien Yvonne Eriksen bjuder på underhållning, Jultallrik, kaffe & kaka.

Pris: 150 kronor/person.

Anmälan: Bindande, senast den 20/11 till Förlossningen (tel: 431440) eller BB (tel: 431423) KSS, eller via mejl: m_marttinen@hotmail.com